

VERSIO 3 / 2.11.2022



Elämä on ihmisen parasta aikaa – ikääntyneenäkin

**Säkylässä ikääntyneellä on
turvallinen, sujuva ja omannäköinen arki.**

Säkylän suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista
(980/2012 muutoksineen)



SISÄLLYSLUETTELO

1	ELÄMÄ ON IHMISEN PARASTA AIKAA - IKÄÄNTYNEENÄKIN	3
2	TYÖKALUT	4
2.1	Oma aktiivisuus kaiken pohjalla	4
2.2	Tuotetaan ikäystävällisiä kunnan palveluita.....	4
2.3	Mahdollistetaan monipuolinen asuminen	5
2.4	Tuetaan kolmannen sektorin palveluja	6
2.5	Autetaan digitalisoituvassa arjessa	6
2.6	Toimitaan hyvinvointialueen aktiivisena kumppanina	7
3	SUUNNITELMAN SEURANTA	8



1 ELÄMÄ ON IHMISEN PARASTA AIKAA - IKÄÄNTYNEENÄKIN

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012 muutoksineen) edellyttää että kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi.

Juhlavat lauseet on muutettava teoiksi arjessa. Tämä Säkyän Ikääntyneiden neuvoston suunnitelma hyvän ja turvallisen arjen saavuttamiseksi kokoaa niitä yhteen. Suunnitelmaa on syytä seurata säännöllisesti ja tarvittaessa päivittää.

Tavoitteena on turvallinen, sujuva ja omannäköinen arki. Sen saavuttaminen vaatii jokaiselta myös tahtotilaa vaikuttaa siihen itse. Säännöllinen ruokailu, ulkoilu, hyvä uni, kirjaston käyttö, harrastuksiin lähteminen, rentoutuminen hyvän televisio-ohjelman ääressä, yhteydenpito lähipii-in kanssa ja makoisat päiväunetkin silloin tällöin ovat oman hyvinvoinnin kulmakiviä.

Tätä suunnitelmaa varten kysyttiin yli 600 ikääntyneeltä säkyläläiseltä turvalliseen arkeen liittyviä asioita. Vaikka huolta kannetaankin jaksamisesta omassa kodissa ja kulkemisen vaikeuksista, jäi kyselyn vastauksista kuitenkin päällimmäisenä viestittäväksi: **Säkyä on hyvä paikka elää ja asua.** Tällä suunnitelmalla haluamme varmistaa sen jatkossakin.

Säkyän kunnan uusi strategia vuosille 2022-2030 korostaa kansilehdellään aloitteellisuutta, turvallisuutta ja vastuullisuutta. Näitä kaikkia tarvitaan myös ikääntyneiden hyvän arjen varmistamiseksi.

Aloitteellinen. Tässä suunnitelmassa aloitteellisuudella tarkoitetaan aktiivisuuden osoittamista oman hyvinvoinnin tukemiseen. Kunnan tehtävänä on taas mahdollistaa asukkaiden erilaisia vaikutusmahdollisuuksia ja jokainen asukas nähdään osallistuvana kuntalaisena. Säkyän kunta on varautunut tehtäväkentän muutoksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) tehtävien siirtyminen maakunnalle korostaa kunnan roolia sivistyksen, elinvoiman ja asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä.

Turvallinen. Yhteiskunnan tavoitteena on, että mahdollisimman moni ikääntynyt pystyy asumaan loppuelämänsä kotona. Kotona asumisen tärkeä edellytys on, että niin lähiympäristön kuin kodin turvallisuustekijät on otettu huomioon. Koti on ikääntyneiden yleisin tapaturmapaikka. Ikääntyneiden ja heidän omaistensa toiminnan lisäksi kotona asumisen turvallisuuteen vaikuttaa kotiin annettavien palveluiden turvallisuus.

Turvallisuudessa on myös kyse henkilön omakohtaisesti koetusta turvallisuuden tunteesta. Ikääntyneiden kokonaisvaltainen turvallisuuden mahdollistaminen vaatii yhteistyötä eri viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Ikääntyneiden turvallisuutta edistävät muun muassa turvallinen koti- ja lähiympäristö, toimivat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan.

Myös teknologia voi luoda turvallisuuden tunnetta ikääntyneelle. Teknologian avulla on mahdollista parantaa niin kotona selviytymistä ja turvallisuutta, elämänlaatua kuin palvelujen saatavuutta. Parhaimmillaan teknologia parantaa ikääntyneiden elämänlaatua tarjoamalla muun muassa mahdollisuuden hoitaa itsenäisesti omia asioita ja pääsyn tiedon äärelle.

Vastuullinen. Kunta ja me kuntalaiset kannamme vastuumme ikääntyneistä – me välitämme ikääntyneiden turvallisuudesta ja yleisestä hyvinvoinnista.

Vastuullisuus ohjaa myös kunnan sekä muiden palvelutuottajien toimintaa ikääntyneiden parissa. Vastuullisuus ei ole oma osa-alueensa, vaan se sisältyy jokaisen päätöksen ja teon taustalle.



2 TYÖKALUT

2.1 Oma aktiivisuus kaiken pohjalla

Jokaisella ikääntyvällä on vastuu omasta hyvinvoinnistaan ja sen edistämisestä. Lähipiiri auttaa onnistumisessa. Tuetaan ja kehitetään toimintatapoja, jotka mahdollistavat avun ja välittämisen myös niille ikääntyneille, joilla ei ole omaisia.

PÄHKINÄNKUORESSA:

- ”Liike on lääke”, joka kannattaa muistaa. Omatoimisesti arjessa ja aktiivisesti mukana järjestetyissä liikuntamahdollisuuksissa.
- Hengellinen huolto, esimerkiksi seurakunnassa toimiminen tai diakonian apu, on paikallaan.
- Yksinäisyyden torjunnassa sosiaaliset suhteet, naapuriapu, kaikenlainen kanssakäyminen on arjen turvaa parhaimmillaan.
- Loppuelämän tärkeiden asiakirjojen aikaansaaminen (kuten edunvalvontavaltuutus, hoitotahto, mahdollinen testamentti) on järkevää.

2.2 Tuotetaan ikäystävällisiä kunnan palveluita

Kuntalain mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on eri toimijoiden yhdessä toteuttamaa toimintaa. Ikäystävällisessä kunnassa iäkkäiden asukkaiden toiveita ja tarpeita kuunnellaan, jotta heillä on mahdollisuus omannäköiseen elämään.

PÄHKINÄNKUORESSA:

- Kunnan päätöksenteossa, jo valmisteluvaiheessa, kuunnellaan ikääntyneiden mielipiteitä, jotka koordinoidaan Ikääntyneiden neuvoston kautta.
- Ikääntyneiden neuvosto toimii aktiivisesti viestijänä (Sumpit) ikääntyneiden suuntaan.
- Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa huomioidaan paitsi ikääntyneiden toiveet, myös toteutetaan yhteistä tekemistä yli sukupolvien vahvistaen yhteisöllisyyttä ja kokemuksen jakamista.
- Kunnassa mietitään käytettävissä olevien resurssien puitteissa ikääntyneiden turvallisuuden kotona liittyviä ratkaisuja unohtamatta kunnan kiinteistöjen esteettömyyttä.
- Heille, joilla on vaikeuksia oman kunnan ja jaksamisen kanssa, pyritään saamaan ammattilainen, arkiliikuttaja, kotikäynneille nostamaan lihaskuntoa liikunnalla.
- Omaehtoista liikuntaa tuetaan sijoittamalla penkkejä kulkuteille ja kansalaisopiston toiminnasta löytyy aktiviteetteja paitsi liikuntaan myös muunlaiseen virikkeelliseen toimintaan.
- Kunta seuraa kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin ja nämä löytyvät kunnan hyvinvointikertomuksesta myös ikääntyneiden osalta.



2.3 Mahdollistetaan monipuolinen asuminen

Ikääntyneen elämänlaadun kannalta keskeisin asumispaikka on oma koti, joka tukee itsemääräämisoikeutta, osallisuutta ja mielekästä tekemistä. Jokaisen arjen hyvinvointia on yksinkertaisimmillaan asunto, jossa kokee olonsa turvalliseksi, ja jota voi kutsua kodiksi.

Tärkeää ikääntyneiden asumisessa on riittävän varhainen ennakointi ja varautuminen tuleviin asumistarpeisiin. Tulevien asumistarpeiden määrittelyssä lähipiirin näkökantaa kannattaa hyödyntää.

Asuinkannusten esteettömyydellä on suuri merkitys iäkkäiden kotona asumisen mahdollistajana.

Ikäystävällisessä kunnassa on ikääntyneille väestölle erilaisia asumisen vaihtoehtoja, toimivia asumisen ja palvelujen kokonaisuuksia sekä esteettömiä ja turvallisia asunympäristöjä.

PÄHKINÄNKUORESSA:

- Oma koti on jokaiselle tärkeä asia ja haluamme tukea siellä asumista niin kauan kuin ikääntynyt sitä itse haluaa.
- Palvelulinjojen toimivuutta ja tarpeellisuutta on hyvä harkita ja kokeilla.
- Omassa kodissa asumista voidaan tukea erilaisilla palveluilla, ja on hyvä sopia niistä yhdessä lähipiirin kanssa vielä silloin, kun on voimia miettiä vaikkapa turvakaiteiden tai liuskojen asentamista.
- Senioritaloratkaisut, kuten Tarmo-talo, voivat olla merkittävässä asemassa tulevaisuudessa ikääntyneiden määrän lisääntyessä.
- Pyritään löytämään keinoja tukea myös ilman omaisia eläviä yksinäisiä esimerkiksi kolmannen sektorin voimin.
- Kun voimat hiipuvat, on erinomaista saada asua kodinomaisesti ja turvallisesti ammattilaisten avustamana.



2.4 Tuetaan kolmannen sektorin palveluja

Järjestöjen vanhustyö on hyvin moninaista ja tulevaisuudessa entistä monipuolisempaa. Ne antavat vapaaehtoista apua vanhuksille tai heidän omaisilleen, järjestävät erilaista virkistys- ja kulttuuritoimintaa.

Säkylin kunta tukee asukkaiden ja yhdistysten ja kyläyhteisöjen omatoimisuutta ja aktiivisuutta mm. hyvinvointia edistävään toimintaan, tapahtumien järjestämiseen, asuin- ja elinympäristön ylläpitoon ja markkinointiin. Yhteistyötä mm. kansalaisjärjestöjen kanssa lisätään ja aktivoidaan näitä edelleen toimimaan asukkaiden hyväksi.

PÄHKINÄNKUORESSA:

- Kunta tukee avustuksin ja kumppanuussopimuksin kolmannen sektorin palveluja.
- Kolmannen sektorin toiminta yhteistyössä yritysten kanssa laajentaa mahdollisuuksia iäkkäiden turvallisen arjen varmistamiseksi.
- Säkylin kunnan alueella toimivien aktiivisten yhdistysten toiminta tuo ikääntyneille iloa ja virikkeellisyttä.
- Yhteistyötä koordinoivat kunnan nimeämät vastuuhenkilöt.

2.5 Autetaan digitalisoituvassa arjessa

- Yhteiskunta digitalisoituu ja on kohta kaikkien arkea. Digitaaliseen osallistumiseen on voitava harjaantua. Kunnan ja järjestöjen yhteistyönä toteuttama digineuvonta tukee osaltaan ikääntyneen väestön osallisuutta ja itsenäistä toimintaa muuttuvassa toimintaympäristössä sekä voi tuoda mm. uudenlaisia vaihtoehtoja sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen, asioiden hoitamiseen sekä terveyspalvelujen saavuttamiseen.

PÄHKINÄNKUORESSA:

- Tarjoamme matalan kynnyksen tukipalveluita uusien digitaalisten laitteiden hallintaan.
- Kehitetään yhdessä hyvinvointialueen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa erilaisia kokonaisvaltaista toimintakykyä parantavia palveluja ikääntyville.
- Tiedotus ja viestintä ei perustu vain internetin palveluihin, vaan tietoa on saatava kotiin myös säännöllisesti postin kuljettamana.
- Kun ikääntynyttä itseään tai lähipiirin ihmistä askarruttaa sujuvaan arkeen liittyvä asia, on tieto tai auttava henkilö löydettävä helposti.



2.6 Toimitaan hyvinvointialueen aktiivisena kumppanina

1.1.2023 aloittavalla Satakunnan hyvinvointialueella ja kunnalla on yhteiset asukkaat sekä paljon asukas- ja asiakaskohtaisesti toteutettaviin palveluihin liittyviä yhteistyötarpeita. Yhteistyön yleisinä tavoitteina ovat saavutettavat ja saumattomat palveluketjut ja eri osapuolten kattava yhteistyö yhdyspintatehtävissä. Tavoitteen toteutuminen edellyttää yhteistä tahtotilaa sekä yhdessä valmisteltuja rakenteita ja toimintamalleja.

PÄHKINÄNKUORESSA:

- Kunta pitää aktiivisesti yhteyttä Satakunnan hyvinvointialueeseen.
- Kunta tuo esille säännönmukaisesti tahtotilaa yhden luukun periaatteesta, millä ikääntynyt saa tarvitsemansa avun sosiaali- ja terveyspalveluihin.
- Kunnasta valitut Satakunnan hyvinvointialueen luottamushenkilöt toimivat aktiivisesti ikääntyneiden asioiden eteenpäin viemisessä.
- Hyvinvointialueen tulee osaltaan tuottaa tietoa, millä varmistetaan lain määräyksen toteutuminen kunnan ja hyvinvointialueen velvollisuudesta huolehtia ikääntyneen väestönsä hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemisesta.



3 SUUNNITELMAN SEURANTA

Suunnitelma on osa kunnan strategisia suunnitteluprosesseja. Suunnitelmaa toteutetaan ja arvioidaan vuosittain taloussuunnittelun yhteydessä. Toteutuneista toimenpiteistä ja kuntalaisten hyvinvoinnin- ja terveydentilasta informoidaan vuosittain. Tavoitteiden toteutuksen, seurannan ja arvioinnin varmistamiseksi suunnitelma täydentyy vuosittain kunnan ja järjestöjen strategioiden mukaisilla painotuksilla ja toimenpiteillä.

PÄHKINÄNKUORESSA ONNISTUMISEN SEURANTA:

- Säkyän Ikääntyvien neuvosto seuraa aktiivisesti suunnitelman tavoitteiden toteutumista.
- Kunnan lakisääteinen hyvinvointisuunnitelma ja –kertomus ohjaavat suunnitelman toteutumista osaltaan. Molemmat asiakirjat velvoittavat kunnan luottamushenkilöorganisaatioita vastuullisiin päätöksiin.
- Kunnan viranhaltijat ja koko henkilökunta toimii kuntalaisten hyvinvoinnin parhaaksi.